

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 2.21.183.51

**Inventaris van het archief van mr. dr. H.A. Lorentz
[levensjaren 1871-1944], 1902-1915; T.A.N. Lorentz,
1848-1890; Nieuw-Guinea Expeditie 1905-1914**

Versie: 08-08-2019

A.M. Tempelaars

Nationaal Archief, Den Haag 1983

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Persoonlijk leven.....	7
Wetenschappelijke expedities.....	7
Diplomatieke dienst.....	8
Lijst van de belangrijkste deelnemers aan de Nieuw-Guinea expedities van Lorentz met hun disciplines.....	8
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	8
De verwerving van het archief.....	8
Inhoud en structuur van het archief.....	10
Inhoud.....	10
Verantwoording van de bewerking.....	10
Verwant materiaal.....	11
Beschikbaarheid van kopieën.....	11
Verwante archieven.....	11
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	13
I. Stukken betreffende de exploratie van Nieuw Guinea.....	13
A. Correspondentie, 1903-1914.....	13
B. De Noord Nieuw-Guinea expeditie van Wichmann, 1903.....	13
C. De Zuid Nieuw-Guinea expedities van Lorentz.....	13
1. Algemeen.....	13
2. De eerste expeditie, 1907.....	14
3. De tweede expeditie, 1909-1910.....	15
D. Expedities van derden.....	17
II. Stukken betreffende overige bemoeiingen.....	19
III. Stukken afkomstig van T.A.N. Lorentz.....	20
IV. Aanwinst 2008.....	21
Bijlagen.....	23
Bijlage I: Lijst van correspondenten specificerende de inv.nrs. 1-9.....	23

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Collectie 384 Mr. H.A. Lorentz [1871-1944], 1905-1914 [Nieuw-Guinea Expeditie]

Archiefbloknummer:

C24556

Omvang:

76 inventarisnummer(s)1,00 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Mr. dr. H.A. Lorentz, , 1871-1944

T.A.N. Lorentz, , 1848-1890

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Mr. H.A. Lorentz (1871-1944), doctor in de rechtswetenschappen raakte na zijn promotie aan de Universiteit van Utrecht betrokken bij de exploratie van Nederlands Nieuw-Guinea. Hij nam deel aan drie expedities, één in Noord Nieuw-Guinea en leidde er twee naar Zuid Nieuw-Guinea. De expedities (in samenwerking met het Indisch Comité voor Wetenschappelijke Onderzoekingen) hadden als doel het verkennen en openleggen van de onbekende gebieden en het verzamelen van gegevens op het gebied van antropologie, etnografie, zoölogie, botanie en geologie. Het archief bevat voornamelijk stukken betreffende de expedities, zoals kaarten, krantenartikelen, aantekeningen en dagboeken, daarnaast enkele stukken afkomstig van zijn vader T.A.N. Lorentz.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Collectie 384 Mr. H.A. Lorentz [1871-1944], 1905-1914 [Nieuw-Guinea Expeditie], nummer toegang 2.21.183.51, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Lorentz, 2.21.183.51, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

PERSOONLIJK LEVEN

Hendrikus Albertus Lorentz werd op 18 september 1871 geboren te Oudewater als zoon van Theodorus Apolonius Ninus Lorentz en Maria Soet. Zijn vader was een geslaagd zakenman, die handelde in Indische tabakken.

In 1900 voltooide Lorentz zijn universitaire opleiding met zijn promotie tot doctor in de rechtswetenschappen. Via zijn contacten binnen de Universiteit van Utrecht zou hij zijn maatschappelijke loopbaan aanvangen in een discipline, die hem feitelijk niet eigen was n.l. de wetenschappelijke exploratie van Nieuw-Guinea.

WETENSCHAPPELIJKE EXPEDITIES

De wens van de Nederlandse regering de gehele Indische archipel te beheersen (mede door economische motieven ingegeven) en de witte vlekken op de kaart in te vullen, leidde rond 1900 tot de oprichting van diverse bestuursvestigingen op Nieuw-Guinea. Met behulp van het Binnenlands Bestuur en de militaire exploratiedetachementen zouden in de komende jaren vanuit Hollandia en Merauke verkennings- en karteringstochten ondernomen worden. Voor de wetenschappelijke openlegging van de onbekende gebieden zorgden het Koninklijk Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap en de in 1890 opgerichte Maatschappij ter bevordering van het Natuurkundig Onderzoek der Nederlandsche Koloniën, die diverse expedities zouden financieren. Als filiaal had de 'Maatschappij' het op Java werkzame Indisch Comité voor Wetenschappelijke Onderzoekingen. In samenwerking met dit Comité zouden de drie expedities waaraan Lorentz deelnam georganiseerd worden. Als doel lag -naast het verkenningsaspect- de nadruk op het vergaren van gegevens inzake de antropologie, etnografie, zoölogie, botanie en geologie van Nieuw-Guinea.

De eerste expeditie in 1903 stond onder leiding van prof.dr. C.E.A. Wichmann en koos tot haar onderzoeksterrein de noordkust, te weten de omgeving van de Humboldtbaai en de westelijk daarvan gelegen rivieren. Lorentz publiceerde hierover "Eenige maanden onder de Papoea's" (1905), terwijl de wetenschappelijke gegevens gepubliceerd werden in het standaardwerk "Nova Guinea" onder auspiciën van de eerdergenoemde Maatschappij.

De in 1907 uitgeruste expeditie, die van 3 mei tot 25 oktober zou duren, stond onder leiding van Lorentz en had ten doel door te dringen in het centrale bergland aan de zuidkust van Nieuw-Guinea en aldaar wetenschappelijke gegevens te verzamelen. Via de Noordrivier -later Lorentzrivier genaamd- konden de voorlopers van het bergland bereikt worden, waar het basiskamp Alkmaar werd ingericht. Weliswaar kon een hoogliggende bergkam -het Hellwiggebergte- bereikt worden, doch tropische ziekten noopten de expeditie tot terugkeer.

De in 1909 samengestelde expeditie, als logisch vervolg op de voorgaande tocht, stond wederom onder Lorentz' leiding. De expeditie zou duren van 2 september 1909 tot 17 maart 1910. Als hoofddoel had men het bereiken van de sneeuwtoppen aan de zuidkust gesteld. Het inzamelen van wetenschappelijke gegevens stond deze maal minder op de voorgrond. Vergezeld van een kleine ploeg Europeanen en Dajakse koelies wist Lorentz na inspanningen de "Wilhelminatop" te bereiken.

Naast wetenschappelijke publicaties in de serie "Nova Guinea", waar Lorentz medewerking aan verleende, schreef hij zelf het boek "Zwarte mensen, witte bergen" (1913) en diverse artikelen in binnen- en buitenlandse tijdschriften.

DIPLOMATIEKE DIENST

In 1913 aanvaardde Lorentz de functie van aspirant vice-consul bij de diplomatieke dienst. In 1913-1915 was hij werkzaam op het consulaat-generaal te Kopenhagen, vervolgens als vice-consul te Kaapstad (1915-1920). Nadien verbleef hij in het gezantschap te Pretoria (1921-1937), waar hij de eindrang van buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister zou bereiken.

In 1937 werd hij gepensioneerd. Lorentz overleed in 1944.

LIJST VAN DE BELANGRIJKSTE DEELNEMERS AAN DE NIEUW-GUINEA EXPEDITIES VAN LORENTZ MET HUN DISCIPLINES.

Expeditie 1903

Wichmann, C.E.A.	leider, geologie
Lorentz, H.A.	assistent zoölogie
Sande, G.A.J. van der	antropologie, etnografie
Beaufort, L.F. de	zoölogie
Dumas, J.M.	cartografie
Mas Djipsa	botanie
Nouhuys, J.W. van	gezagvoerder schip

Expeditie 1907

Lorentz, H.A.	leider, zoölogie, etnografie
Nouhuys, J.W. van	gezagvoerder, geologie, topografie, meteorologie
Versteeg, G.M.	botanie, antropologie
Dumas, J.M.	algemene kennis

Expeditie 1909-1910

Lorentz, H.A.	leider, zoölogie, etnografie
Nouhuys, J.W. van	gezagvoerder, geologie, cartografie
Römer, L.S.A.M. von	arts, botanie, antropologie
Raden Jaarman Soemintrol Zeerban	arts

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Het archief is door schenking verworven.

In 1983 werd het archief van Lorentz door het Koninklijk Instituut voor de Tropen in Amsterdam overgedragen aan de Tweede Afdeling van het Algemeen Rijksarchief, dank zij de medewerking van de heer Van der Wal, bibliothecaris van dit instituut. Het aanvankelijk geheel ongeordende archief heeft thans een omvang van 1,1 meter.

Inhoud en structuur van het archief

INHOUD

Het archief van mr. H.A. Lorentz, zoals het in deze inventaris beschreven is, bevat slechts archivalia betreffende zijn bemoeienissen met de exploratie van Nieuw-Guinea. Stukken over zijn functioneren in de diplomatieke dienst komen in het geheel niet voor. Wel werd er een brievenboek van zijn vader aangetroffen betreffende diens activiteiten als handelaar in tabakken. Het belang van deze collectie is het aanwezig zijn van rapporten en brieven van degenen, die direkt betrokken waren bij de ontdekking van de Papoease cultuur, toen Nieuw-Guinea nog gold als "terra incognita". Tevens kunnen genoemd worden de omvangrijke ingekomen brievenseries van vooraanstaande wetenschapbeoefenaren in die tijd.

VERANTWOORDING VAN DE BEWERKING

De algemene correspondentieserie (inv.no. 1-9) is uitgewerkt in bijlage I, waarin een gedetailleerde lijst van correspondenten is opgenomen.

Het bleek niet in alle gevallen mogelijk de juiste titulatuur van de afzenders te achterhalen. In diverse gevallen is in plaats van de naam van de correspondent de naam van een genootschap of instituut opgenomen, omdat de persoon in kwestie handelde in opdracht of in functie als zijnde bijv. secretaris. Slechts van een gering aantal brieven kon de herkomst niet worden bepaald (zie inv.no. 10).

Het ordeningsschema is tot stand gekomen aan de hand van de diverse expedities, die in de loop der jaren georganiseerd zijn. Een splitsing hiertussen bleek in de praktijk uitvoerbaar. Wat de twee expedities, waarbij Lorentz als leider fungeerde betreft, moest er een rubriek "Algemeen" geschapen worden voor de bescheiden, die naar hun aard niet of vrijwel niet te splitsen waren. Dit stemt overeen met de gedachte van Lorentz, die de tweede expeditie een logisch gevolg vond van de eerste.

Verwant materiaal**BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN**

Inventarisnummers van dit archief zijn in kopievorm beschikbaar

VERWANTE ARCHIEVEN

Het archief vormt een waardevolle aanvulling op reeds door de Tweede Afdeling gerequireerde archieven, zoals:

Het archief van het Indisch Comité voor Wetenschappelijke Onderzoeken, 1888-1941.
Inventarisnummer 2.20.34.

Het archief van J.W. van Nouhuys, lid van de expeditie Lorentz, 1907-1945. Inventaris 2.21.125.

Het archief van L.S.A.M. van Römer, arts tijdens de expeditie Lorentz, diverse jaren. Inventaris 2.21.143.

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

I. STUKKEN BETREFFENDE DE EXPLORATIE VAN NIEUW GUINEA

A. CORRESPONDENTIE, 1903-1914

- 1-9** Ingekomen brieven betreffende de Nieuw-Guinea expedities en het daarmee samenhangende wetenschappelijk onderzoek, 1903-1914. 9 pakken en 1 omslag
Minuten van uitgaande brieven werden op een enkele uitzondering na, niet aangetroffen. Voor de lijst van correspondenten: zie bijlage I.
1	A - B	
2	C - E	
3	F - G	
4	H - J	
5	K - M	
6	N	
7	O - R	
8	S - V	
9	W - Z	
- 10** Ingekomen brieven van N.N.: 1 omslag
- uit Nederland, 1908-1911 (6).
 - uit Nederlands-Indië, 1906-1910 (7).
 - uit Engeland en Frankrijk, 1911 en z.d. (3).

B. DE NOORD NIEUW-GUINEA EXPEDITIE VAN WICHMANN, 1903

- 11** Dagboek van H.A. Lorentz gehouden tijdens de Nieuw-Guinea expeditie van prof.dr. C.E.A. Wichmann, 1902 december 4 - 1903 oktober 25. 1 omslag
206 pag. Losbladig
- 12** Lijsten houdende een korte omschrijving van genomen foto's tijdens de expeditie van 1903, z.d. 1 omslag
- 13** Concept-tekst van Lorentz publicatie "Eenige maanden onder de Papoea's" betreffende de Noord Nieuw-Guinea expeditie onder leiding van prof. Wichmann, 1904. 1 omslag
173 pag. Met enige lacunes.
Het boek verscheen in 1905.

C. DE ZUID NIEUW-GUINEA EXPEDITIES VAN LORENTZ

1. ALGEMEEN

- 14-18** Ingekomen rekeningen en brieven betreffende de uitrusting van beide expedities, 1905-1910. 5 omslagen
- 14** Algemeen.

- 15** Voedingsmiddelen en kleding.
16 Fotografieapparatuur.
17 Wetenschappelijke apparatuur en preparaten.
18 Wapens.
- 19** Passagebiljetten, cognossementen en ladingslijsten van de te verschepen uitrustingsgoederen naar Nieuw-Guinea, 1906-1910. 1 omslag
- 20** Aantekeningen van Lorentz over de benodigde levensmiddelen, de wetenschappelijke uitrusting en de belading van het transporterende schip, 1907-1909. 1 omslag
- 21** Diverse aantekeningen betreffende de ethnologie, flora en fauna van Nieuw-Guinea, z.d. 1 omslag
- 22** Artikel van de hand van Lorentz over de vorsingen op Nieuw-Guinea in de periode 1903-1912. z.d. (1913). 2 stukken
 Overdruk met duplicaat
- 23** Schetskaarten van de noordkust van Nieuw-Guinea, blad I en II, z.d. 2 bladen
 60 × 70 cm
 schaal 1:1000000
 Blad III en IV ontbreken;
- 24** "Übersichtskarte der Expeditionen nach Zentral Neu-Guinea 1907 und 1909/10 unter der Leitung von Dr H.A. Lorentz, aufgenommen und gezeichnet von J.W. van Nouhuys", z.d. 1 blad
 49 × 63 cm
 schaal 1:1000000
- 25-26** "Nova Guinea; Résultats de l'expédition scientifique Néerlandaise à la Nouvelle-Guinée", ingekomen wetenschappelijke publicaties, 1905-1915. 2 pakken
 Gedrukt
- 25** Zoölogie en botanie.
26 Geologie en ethnografie.
- 27** Ingekomen tijdschriften "De aarde en haar volken", "Geographische Mitteilungen" en "Geographischer Monatsbericht", waarin artikelen betreffende Nieuw-Guinea c.q. de expedities. . 1 omslag
 1906-1910.
 Gedrukt
- 28** Kranteartikelen betreffende Nieuw-Guinea en de resultaten van de expedities van Lorentz, 1907-1910. 1 pak
- 2. DE EERSTE EXPEDITIE, 1907**
- 29** Kantooragenda houdende korte dagelijkse aantekeningen, bijgehouden over de

- periode
9 januari - 1 mei 1907. 1 deel
Betreft de voorbereidingen van de eerste expeditie.
- 30** Contracten inzake de huur van koelies gesloten tussen H.A. Lorentz en the Office of the Protector of Chinese te Singapore, 1907. 2 stukken
- 31** Tekeningen van de Wilhelminatop en omliggende bergkammen gezien vanuit "Alkmaar" en "waarnemingseiland", 1907 en z.d. 2 stukken
- 32** Schetskaart van de Noord-Rivier vanaf "bivak-eiland" tot "kamp Alkmaar" getekend door J.W. van Nouhuys, 1907. 1 blad
44 × 88 cm
schaal 1:50000
- 33** Register van voorradige levensmiddelen voor Europeanen, 1907. 1 deeltje
- 34** Dagboek van verbruikte levensmiddelen tijdens de eerste expeditie, bijgehouden over de periode april 1907 oktober 1907. 1 deeltje
- 35** Aanteekenboekje van Lorentz houdende korte omschrijvingen van genomen foto's. 1907. 1 deeltje
Incompleet
- 36** Concepten van de door Lorentz opgemaakte officiële verslagen van de eerste expeditie uitgebracht aan het Indisch Comité voor Wetenschappelijke Onderzoekingen, 1907. 1 omslag
- 37** Register van ingezamelde ethnografische voorwerpen tijdens de eerste expeditie, deel I, z.d. (c. 1910) 1 deel
Deel II bevindt zich in inventarisnummer 55.
- 38** Brief van de gouvernementssecretaris houdende een berisping wegens het meevoeren van het lijk van een neergeschoten papoea, met bijlagen. Met minuutbrief van Lorentz in antwoord hierop. 1908. 4 stukken

3. DE TWEEDE EXPEDITIE, 1909-1910

- 39** Minuten van uitgaande brieven aan het Indisch Comité voor Wetenschappelijke Onderzoekingen met betrekking tot de plannen voor een tweede expeditie naar Zuid Nieuw-Guinea, 1908. 1 omslag
- 40** Kantooragenda houdende korte dagelijkse aantekeningen, bijgehouden over de periode 15 februari - 4 september 1909
Met calendarium van zijn verblijfplaatsen.

1 deel

Betreft de voorbereidingen van de tweede: expeditie.

- 41** Afschriften van gouvernementsbesluiten inzake het beschikbaarstellen van personeel en materieel aan de tweede expeditie, 1909. 1 deeltje
- 42** Introductiebrief en wapenvergunningen afgegeven door de gouvernementssecretaris, 1909. 3 stukken
- 43-44** Dagboek bijgehouden tijdens de tweede expeditie, 1909-1910.
43 1909 april 9 - november 18; pag. 1-376.
44 1909 november 18 - 1910 januari 11; pag. 377-609.
- 45** Kasboekjes van inkomsten en uitgaven ten behoeve van de expeditie, bijgehouden over de periode februari 1909 april 1910. 2 deeltjes
- 46** Stukken betreffende de indienstneming van koelies en dwangarbeiders en gegevens over hun salariëring, 1909-1911. 1 omslag
- 47** "Zeepassen", vergunningen aan de inlandse koelies van gouvernementswege verstrekt voor de reis van de Westerafdeling van Borneo naar Nieuw-Guinea v.v., 1909. 1 omslag
- 48** Kasboek van de voorradige en verbruikte levensmiddelen voor de koelies, 1909. 1 katern
- 49** Tijdens de expeditie ingekomen brieven van de Dajakker Tigung Aging vnl. handelend over de voedselvoorraden, 1909-1910. 1 omslag
- 50** Brieven van L.S.A.M. von Römer over diens werkzaamheden, achtergelaten bij het voedsel in de bivakken op weg naar de Wilhelminatop, 1909. 2 stukken
 Geschreven op perkament.
- 51** Verslag over de situatie in het basiskamp Alkmaar en over de botanische expeditie naar het Hellwiggebergte opgemaakt tijdens de afwezigheid van Lorentz door L.S.A.M. von Römer, 1909 oktober-november. 1 deel
- 52** Aantekenboekjes bijgehouden tijdens de expeditie houdende gegevens over de ornitologie, 1909. 2 deeltjes
- 53** Concepten van de door Lorentz opgemaakte officiële verslagen van de tweede expeditie uitgebracht aan het Indisch Comité voor Wetenschappelijke Onderzoekingen, 1909-1910. 1 omslag
- 54** Lijsten houdende korte omschrijvingen van genomen foto's tijdens de tweede

- expeditie,
z.d. (1909). 1 omslag
- 55** Register van ingezamelde ethnografische voorwerpen tijdens de tweede expeditie,
deel II,
z.d. (c. 1910). 1 deel
Deel I bevindt zich in inventarisnummer 37
- 56** Teksten en aantekeningen voor te houden redevoeringen over de tweede expeditie.
In het engels en frans.
1910. 1 omslag
- 57** "De tocht naar de eeuwige sneeuw van Nieuw-Guinea", overdruk van een artikel
van de hand van Lorentz.
z.d. (1910). 1 omslag
Met enige duplicaten.
- 58** "An expedition to the snow mountains of New Guinea", overdruk van een artikel
door Lorentz in The Scottish Geographical Magazine, met kaart.
1911. 1 omslag
Met enige duplicaten.
- 59** Concept-tekst voor Lorentz' publicatie "Zwarte mensen, witte bergen"
betreffende de tweede Zuid Nieuw-Guinea expeditie,
z.d. (1912). 1 omslag
c. 250 pag. Met diverse lacunes.
met bijlagen
Het boek verscheen in 1913 en bevat ook "De taal der Pesegems" door J.W. van Nouhuys.
- D. EXPEDITIES VAN DERDEN**
- 60** Verslag van een exploratietocht langs de zuidkust van Nieuw-Guinea opgemaakt
door assistent-resident Hellwig te Merauke.
1905. 1 omslag
Afschrift
- 61** Correspondentie van het-Indisch Comité voor Wetenschappelijke Onderzoekingen
betreffende de taak van het militaire exploratiedetachement in Zuid Nieuw-Guinea,
1907. 1 omslag
In afschrift aan Lorentz toegezonden.
- 62** Korte verslagen omtrent de verrichtingen van het militaire exploratie-detachement
aan de zuidkust van Nieuw-Guinea,
1908. 1 omslag
Afschriften
- 63** Concept van een artikel van Lorentz te plaatsen in het Tijdschrift van het
Aardrijkskundig Genootschap over de onnodige onderzoekingen van het militaire
exploratiedetachement, met aantekeningen van redakteur Rouffaer,
1908. 1 omslag
- 64** Correspondentie tussen de gouvernementssecretaris en het Indisch Comité voor
Wetenschappelijke Onderzoekingen inzake het al of niet toestaan van een
exploratietocht naar het sneeuwgebergte van Nieuw-Guinea door C.W.A. Buma te
Rome.
1907. 1 omslag

Afschriften

- 65** Concepten van een brief aan de hertog van Abrugges te Rome over diens geplande expeditie naar het hooggebergte van Nieuw-Guinea. In het Frans.
1907. 1 omslag
- 66** Afschriften van de correspondentie tussen de Ministeries van Buitenlandse Zaken en Koloniën inzake het verzoek van de "British Ornithologist Union" om een wetenschappelijke expeditie naar Nieuw-Guinea uit te rusten,
1909. 1 omslag
- 67** Nota over de voorgenomen Engelse expeditie naar het Charles Louis gebergte opgesteld door de Mij. ter bevordering van het Natuurkundig Onderzoek der Nederlandsche Koloniën,
1909. 1 omslag
- 68** Concept-nota van de Mij. ter bevordering van het Natuurkundig Onderzoek der Nederlandsche Koloniën aan het Indisch Comité voor Wetenschappelijke Onderzoekingen inzake het laten reserveren van gelden op de Indische begroting ten behoeve van de exploratie van Nieuw-Guinea.
1910. 1 stuk
Kopie
- 69** Bulletins van de derde Zuid Nieuw-Guinea expeditie onder leiding van A. Franssen Herderschee; 1e, 2e en 4e bulletin,
1912. 1 omslag

II. STUKKEN BETREFFENDE OVERIGE BEMOEIINGEN

- 70** Brief van de voorzitter en vice-voorzitter van de Mij. ter bevordering van het Natuurkundig Onderzoek der Nederlandsche Koloniën aan hun bestuur waarin beide hun functie neerleggen vanwege een geschil binnen de stichting.
1910. 1 omslag
Kopie
- 71** Akte waarbij H.A. Lorentz wordt benoemd tot mede-direkteur van de Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen,
1913. 1 stuk
- 72** Verslag van de Dajakse vogelkenner Tigang Aging omtrent de methoden om de oogst tegen vogelvraat te beschermen.
z.d. 1 stuk
In het Maleis

III. STUKKEN AFKOMSTIG VAN T.A.N. LORENTZ

- 73** Kopie-brievenboek van Theodorus Apolonius Ninus Lorentz bevattende diens zakelijke correspondentie als handelaar in tabakken, 1873-1874. 1 deel
- 74** Portretfoto van Theodorus Apolonius Ninus Lorentz, de vader van H.A. Lorentz, z.d. (ca. 1890). 1 stuk
- 75** Journaal van het koopvaardijship "De Vlieg" bijgehouden door gezagvoerder Lorentz over de periode sep. 1848 - apr. 1850
Met achterin: brievenregister van Lorentz als administrateur van de suikerfabriek Phaeton in Oost-Java, 1852-1854. 1 deel
Het journaal beschrijft reizen van Batavia naar Semarang, Soerabaja en omstreken en Bali.

IV. AANWINST 2008

Schenking mw. Wouthuysen

76

Dagboek van D. Habbema gehouden tijdens de tweede Nieuw-Guinea expeditie van H.A. Lorentz naar de Wilhelminatop

1909-1910

1 deel

Dick Habbema was als commandant dekkingsdetachering betrokken bij de Zuid Nieuw-Guinea Expeditie.

BIJLAGEN

BIJLAGE I: LIJST VAN CORRESPONDENTEN SPECIFICERENDE DE INV.NRS. 1-9

Omvangrijke brievenseries worden aangegeven met een "+" bij het aantal: het gaat in ieder geval om meer dan 10 ingekomen brieven.

Naam	Jaartal	Aantal
Aarde en Volk, tijdschrift	1910	1
Aardrijkskundig Genootschap, Kon.Ned.	1906-1913	+10
Aardrijkskundig Genootschap te Antwerpen	1910-1911	7
Abendanon, E.C.	1906-1909	5
Algemeen Handelsblad	1908	2
Algemene Wetenschappelijke Belangen, Vereeniging voor	1908	1
Arthur Thomson, .prof. J.	1911	1
Asbeck, J.R. van.	1908	1
Baart de la Faille, S.	1911	1
Bagchus, W. (?)	1906	1
Bakhuis, L.A. (Commissie Wetenschappelijk onderzoek Suriname)	1910-1911	4
Balen, J. van	1905	1
Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen	1910	1
Beaufort, L.F. de	1905, 1909-1910	10
Bedford, W.	1911	1
Begeer, C.J.A.	1910	1
Bergh, P.J. van den	1910	1
Bergh, de	1907	1
Blaauw, A.H.	1909-1910	2
Blom, W.V.	1906	1
Bock, J.M. van (?)	1906, 1908	3
Boidart, J. (?)	1910	1
Bolsius, H.	1908	2
Boorsma.	1907	1
Bratsch, A.	1911	2
Braun, P.E.	1909	3
Brill, uitgeverij E.J.	1911-1913	+10
British Museum	1909, 1911	4
Broek, prof.dr. A.J.P. van den	1910-1911, 1915	6

Naam	Jaartal	Aantal
Brook, D.E.	1911	1
Bruins, Chr.	1910	1
Bruins, J.V.	1910	1
Brust, F.C.	1905-1906	4
Bunge, O.D.E.	z.d.	1
Büttikofer, J. (Rotterdamse Diergaarde)	1907-1910	+10
Cappens	1908	1
Chapelle, H.M. la (Indisch Comité Wetenschappelijke Onderzoekingen)	1906-1913	+10
Cognetti de Marty, L.	1910	1
Colijn, H.	1910	5
Concordia, militaire sociëteit Buitenzorg	1910	4
Cremer, J.T.	1910	1
Dalhuisen, A.F.H.	1908	1
Dekhuyzen, M.C.	1908	1
Dekker, dr. J. (Koloniaal Museum)	1910	3
Delprat, Th.	1905-1906	3
Dedem, F.K. van	1909	1
Doeff, H.	1908	4
Dorp, G.C.A. van (Ned.Alpen Vereeniging)	1908, 1911	7
Dumas, J.M.	1905-1908	+10
Egter van Wissekerke, J.	1909	2
Ellermans Harms, uitgeverij	1909	1
Elsevier, uitgeverij	1911	8
Emett, F.W.	1910-1911	+10
Erdkunde, Gesellschaft für - Berlijn	1913	1
Ethnographisch Museum (diverse afzenders)	1905-1913	+10
Fievez de Malines van Ginkel, H. (Indologen-Vereeniging)	1910	4
Fischer, H.W. (Ethnographisch Museum)	1912-1913	+10
Fisher Unwin, uitgeverij T.	1910-1911	4
Folkertsma, A.F.	1905-1906	+10
Gébel, P.J.	1907, 1909	2
Geest, E. de	1908	5
Geographical Society, Royal	1910-1913	+10
Geographical Society, Royal Scottish	1910-1911	+10
Geographical Society, Tyneside	1910-1911	6

Naam	Jaartal	Aantal
Geographie, Societé de - Marseille	1910	1
Ginkel, G. Van	z.d.	1
Gouverneur-generaal, adjudant van de -	1907, 1909-1910	5
Graaff, J. de	1906, 1908	2
Habbema, D.	1909-1912	+10
Hallie, L. van (Pharmaceutisch Laboratorium der R.U. Leiden)	1907	1
Hasselen, J.L. van	1910	1
Have, J.J. ten	1912	3
Heeckeren, L. van	1907	1
Heinemann, W.	1911	2
Heldring, O.G.	1910, 1912	2
Hellwig, R.L.A. (ambtenaar BB Merauke)	1906-1910	+10
Hendrik, secretarie van prins	1914	1
Hofkamp, W.C.A.	1911	1
Hondius van Herwerden, J.H.	1905-1913	+10
Hubrecht, prof.dr. H.F.C.	1906-1913	+10
Illustrierte Zeitung Leipzig	1910	1
Immink,	1909	2
Jaarman, raden	1911	1
Janicki, C.	1908	1
Jelgersma, prof.dr. G.	1909	1
Jong, mr. E.W. de	1911	1
Jongejans, J. (Indologen-Vereeniging)	1910	2
Jongh, A.A. de	1909	1
Jongh, G.J.J. de	1908	1
Justitie, departement van - Batavia	1909	2
Kampen, P.N. van	1908, 1912	6
Karnebeek, van	1908	1
Kepper, G.	1907	1
Kerbert, dr. C. (Artis)	1907-1910	+10
Kock, J.W.R.	1908	2
Koning, D.	1908, 1910	4
Koningsbergen,	1909	1
Koorders, dr. S.H.	1908	5
Korndörffer, J.F.W.	1909	1

Naam	Jaartal	Aantal
Koster, J.P.	1909	1
Kroese,	1908	2
Kruimel, J.H.	1908	2
Kulcrynski, dr. W.	1908	1
Kunsten en Wetenschappen, Provinciaal Genootschap Brabant	1910	1
Kunsten en Wetenschappen, Prov. Utrechtsch Genootschap	1907	1
Laan, J.J. van der	1908	3
Landbouw, departement van - Buitenzorg	1908	1
Langhans, prof.dr. P.	1909-1910	2
Leer, L. van.	1912	2
Leeuwen, C.M. van	1910	1
Lentink, F.A. (Rijksmuseum Natuurlijke Historie)	1908-1911	9
Leurs-Poole, D.	1911	1
Lichamelijke Opvoeding, Ned. Bond voor	1911	1
Lorentz, prof.dr. H.A.	1908-1909	2
Lyons, H.G.	1911	4
Mackellar, mr. C.D.	1911	2
Marine Vereeniging	1910	2
Meer, H.H. ter	1905, 1907	3
Merauke Compagnie	1906	2
Meulen, P. Van der	1910	6
Meijere, J.C.H. de (Artis)	1908, 1911-1912	5
Michiels, R.	1913	2
Missiehuis Tilburg	1911-1912	5
Moederland en Koloniën, Vereeniging	1910	2
Molengraaff, P.	1910	3
Moll, prof.dr. J.W.	1911	5
Moolenburgh, P.E.	1904-1907, 1913	5
Moor, A. de	1910	1
Murman, mr. G.	1911	1
Muijsers, dr. W.H.	1910	1
Natuur- en Geneeskundig Congres, Ned.	1910-1911	4
Natuur- en Letterkundig Genootschap, Alkmaar	1910	1
Natuur-, Genees- en Heelkunde, Genootschap, t.b.v.	1908	1
Natuurkundig Genootschap, Breda	1910	5

Naam	Jaartal	Aantal
Natuurkundig Genootschap, Leeuwarden	1911	2
Natuurkundig Genootschap, Middelburg en Vlissingen	1908, 1911	4
Natuurkundig Genootschap, Rotterdamsch	1910-1911	5
Natuurkundige Vereeniging, Apeldoorn	1911	2
Natuurkundige Vereeniging, Soerabaia	1907	4
Natuurkundige Vereeniging in Nederlandsch-Indië	1910	1
Nederlandsche Alpen Vereeniging	1908-1909	3
Netscher, E.	1907	1
Nierstrasz, H.F. (Mij. ter bevordering van het Natuurkundig Onderzoek der Nederlandsche Koloniën)	1906-1913	+10
Nieuwe Courant	1911	2
Nieuwenhuijs, prof.dr. A.W.	1908-1913	10
Nieuwe Rotterdamsche Courant	1910-1911	6
Nollen, H.	1908	2
Nouhuijs, J.W. van	1903-1914	+10
Nouhuijs, H.J. van	1908	2
Nouhuijs, M. van	1908	3
Nunspeeter Voordrachtenclub	1910	1
Nut van het Algemeen, Mij. tot - Leeuwarden	1910	1
Nut van het Algemeen, Mij. tot - Nijmegen	1910	1
Nut van het Algemeen, Mij. tot - Rotterdam	1910	1
Nijhoff, M. uitgeverij	1906	1
Obbes, J.T.	1912-1913	6
Offermans, J.K.	1910	1
Oliver, ..(?)	1911	2
Onze Eeuw, tijdschrift	1910	1
Oort, dr. E.D. van (Museum Nat. Historie)	1908-1912	+10
Oost en West, Vereeniging	1910	3
Ophuysen, van	1912	2
Oudemans, G.M. (Vereniging tot behoud van Natuurmonumenten in Nederland)	1910	3
Ouwelingen, (?)	1906	1
Permadi	1907-1908	4
Phaff, K.M.	1910	1
Physica, Genootschap	1911	1
Pieters, F.	1905	1
Posthumus Meyjes, R.	1906-1908	5

Naam	Jaartal	Aantal
Prell, A.	1910	1
Pulle, dr. A.	1908, 1912	7
Pijnacker Hordijk, mr. W.F.C.C. (Teijlers Stichting)	1906-1910	7
Rawling, C.G.	1911	2
Reijkers	1909	1
Richardson, R.	1911	2
Ridder, J.C. de	1909-1910	3
Roll, H.F. (Indisch Comité Wetenschappelijke Onderzoekingen)	1906, 1909 en z.d.	6
Römer, dr. L.S.A.M. von	1909-1912	+10
Ros, ..(?)	1905-1906	3
Rosenberg, E.	1908	2
Rouffaer, G.P. (Tijdschrift Kon. Ned. Aardrijkskundig Genootschap)	1908	10
Ruijter de Wildt, dr. J.C. de (Vereeniging Algemeene Wetenschappelijke Belangen)	1910	3
Sande, G.A.J. van den	1905-1909	+10
Sarasin, F.	1905	3
Schaik, S.J.L.M. van	1908 en z.d.	3
Scheltema, G.A.N.	1910	1
Schultz	1906-1908	7
Seeley & Co, Ltd.	1910	1
Senefelder, drukkerij	1908	1
Servatius, A.M.	1906	1
Sinclair, R. ..(?)	1911	1
Smulders & Co, J.	1911-1912	6
Snelleman, dr. J.F. (Museum Land- en Volkenkunde; Maritiem Museum Prins Hendrik)	1906-1914	+10
Soerabaiasch Handelsblad	1906	1
Sotheran & Co., H.	1910	1
Staudenmayer, J.L.	1908	1
Stenfert Kroese, H.E.	1910	2
Suikerfabrikanten in Ned. Indië, Algemeen Syndicaat van-	1910	1
Tesch, J.G.	1905	1
Tinholt, C.	1908	1
Tissot van Patot, A. (Marine Vereeniging)	1906, 1909-1910	4
Tjeenk Willink, H.D. uitgeverij	1910-1911	+10

Naam	Jaartal	Aantal
Tresling, dr. J.H.A.T.	1910	1
Treub, prof.dr. M.	1906-1907, 1909	8
Tuiling, J.H.F. (?)	1909	1
Tuyll, F.W. van	1908	1
Tydeman, G.F.	1906	2
Valckenier-Kops, (?)	1910-1913	7
Veen, L.J.	1910-1911	2
Vermeulen, J.	1906	1
Verploegh	1905	1
Versteegh, dr. G.W.	1905-1908	9
Weber, prof.dr. M.	1905-1913, 1915	+10
Weber-van Bosse, A.	1908, 1910	2
Weel, van	1906, 1908	4
Weele, H.W. van der (Museum Nat. Historie)	1908	2
Wenckebach, K.F.	1910	1
Went, prof.dr. F.A.F.C.	1908-1910	9
Westbroek, H.	1909, 1912	3
Wevers, A.	1911	1
Wichmann, prof.dr. C.E.A.	1904-1914	+10
Wigman, (departement van Landbouw Buitenzorg)	1906, 1908	2
Wilhelmina, secretarie van Koningin-	1908-1913	+10
Willems, ..(?)	1910	1
Wilson, J.W.	1909	1
Wind, dr. C.H.	1905	1
Wollaston, A.F.R.	1911-1914	+10
Wijck, C.H.A. van der	1908, 1910	5
Wijnen, J.	1911	1
IJzerman, J.W.	1911	3
Zanden, H. van	1908-1909	2
Zeeman, A.C.	1906	1
Zeijlstraten, H.H. (Koloniaal Museum)	1910	2